

На нашу думку, ведення анбандлінгу на фінансовому рівні практично унеможливить перекресне субсидування мереж через перенесення витрат у генерацію тепла. При застосуванні фінансового анбандлінгу можливо визначити реальні витрати на утримання мереж та відповідно оцінити обсяги фінансування, необхідні для їх модернізації, реконструкції або заміни.

Застосування фінансового анбандлінгу у сфері теплопостачання надасть можливість контролювати реальні фінансові потоки відповідного виду діяльності, створить необхідні передумови для прозорого тарифоутворення, появи конкурентного ринку у галузі теплопостачання.

Список використаних джерел: 1. Брич В. Я. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління витратами на підприємствах комунальної теплоенергетики України / В. Я. Брич, М. М. Федірко, І. І. Янік // Проблеми науки. – 2015. – № 1 – С. 28–33. 2. Брич В. Я. Організаційно-економічні передумови реінжинірингу бізнес-процесів на ринку комунальної теплоенергетики України / Василь Брич, Михайло Федірко, Іван Янік // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2016. – Вип. 2. – С. 7–19. 3. Федірко М. М. Теоретико-методологічні аспекти управління витратами підприємств комунальної теплоенергетики України / Михайло Федірко, Андрій Чумак, Ігор Грицюк // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2015. – Вип. 1. – С. 33–42. 4. Проект USAID «Муніципальна енергетична реформа в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.merf.org.ua. 5. Концепція впровадження конкуренції в централізованому теплопостачанні України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uabio.org/uabio-news/3171-concept-of-competitive-heat-market-in-ukrainian-district-heating>. 6. Директива 2003/55/ЄС Європейського Парламенту і Ради Європейського Союзу стосовно спільних правил для внутрішнього ринку природного газу, яка скасовує Директиву 98/30/ЄС. Директива, Заходи, Міжнародний документ від 26.06.2003 р. № 2003/55/ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nerc.gov.ua/?id=4699>. 7. Директива 2003/54/ЄС Європейського парламенту і Ради Європейського Союзу стосовно загальних правил функціонування внутрішнього ринку електроенергії, яка скасовує Директиву 96/92/ЄС. Директива, Заходи, Міжнародний документ від 26.06.2003 р. № 2003/54/ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nerc.gov.ua/?id=4699>. 8. Directive 98/30/EC of the European Parliament and of the Council of 22 June 1998 concerning common rules for the internal market in natural gas. 9. Directive 2009/73/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in natural gas and repealing Directive 2003/55/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT>.

УДК 657.22

О. Ю. Акименко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

О. О. Мальцев, магістр

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ СТРАТЕГІЇ

Компаніям слід розробляти стратегії так само, як драматурги розробляють сюжети: визначитися з зав'язкою, тобто з вихідними позиціями, вибудувувати ходи й повороти, передбачати рішення і мотиви всіх гравців.

Майкл Джейкобс

Ключові слова: бухгалтерський облік, організація обліку, зовнішньоекономічна діяльність, план організації обліку, імпорт, експорт, стратегія.

У сучасних умовах функціонування суб'єктів економічної діяльності, коли мають місце процеси глобалізації та інтеграції ринків різних країн, виникає потреба в розширенні можливостей національних підприємств за рахунок здійснення зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД).

Підприємства можуть реалізувати свою продукцію на зовнішніх ринках та, у свою чергу, купувати обладнання та сировину в іноземних постачальників. Тому потребують дослідження питання організації обліку, регулювання та регламентація операцій ЗЕД з метою подальшого опрацювання заходів щодо удосконалення організації обліку зовнішньоекономічних операцій та розробки ефективної стратегії розвитку.

Питання організації обліку ЗЕД досліджували такі науковці: І. А. Волкова, М. В. Реслер, О. Ю. Калініна, Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, М. А. Заєць, В. В. Ковалевський, М. О. Карпенко, І. О. Орлик, В. Д. Андріанов, П. Ю. Беленький, В. М. Геєць, Б. М. Данилишин, Л. В. Дейнеко, Я. А. Жаліло, М. В. Жук та ін. Однак актуалізуються питання, пов'язані з оптимізацією витрат, підвищенням ефективності діяльності від зовнішньоекономічних операцій та нейтралізацією потенційних загроз. Це можливо вирішити шляхом оптимізації облікового процесу зовнішньоекономічних операцій.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» визначає ЗЕД як діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудовану на відносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами [1]. Відповідно, метою організації обліку ЗЕД є створення належних умов для своєчасного та повного відображення в обліку операцій ЗЕД, підвищення ефективності операцій експортно-імпортного спрямування.

Ця мета досягається за допомогою вирішення таких взаємопов'язаних завдань:

- створення окремого структурного підрозділу, що відповідав би за успішність ведення ЗЕД на підприємстві;
- проведення маркетингових досліджень нових ринків (із застосуванням сучасних підходів та методів дослідження) за умови виходу на них;
- вибір партнерів для ведення ЗЕД шляхом збору необхідної інформації про них;
- розробка стратегії розвитку підприємства та удосконалення механізму ЗЕД на основі проведення SWOT-аналізу та вивчення відповідних законодавчих актів;
- опрацювання напрямів удосконалення системи управління та планування зовнішньоекономічних зв'язків на рівні підприємства;
- реалізація організаційно-економічних заходів підвищення конкурентоспроможності товарів на експорт та ін. [2; 3].

Однією з важливих передумов раціональної організації обліку є розробка плану організації обліку, яким визначається послідовність і строки проведення облікових робіт. Виходячи з цього доцільно розробити: робочий план рахунків із деталізацією рахунків експортно-імпортного спрямування (наприклад, р. 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» вести в розрізі покупців-нерезидентів: за товарною структурою експорту, географічним положенням країни-нерезидента, за строками погашення дебіторської заборгованості; р. 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками» - в розрізі постачальників-нерезидентів: за товарною структурою імпорту, географічним положенням країни-нерезидента та ін.); план документації та документообігу (що складається на підставі митної, складської, технічної, комерційної, транспортної та страхової, транспортно-супровідної документації); план проведення інвентаризації (із зазначенням термінів проведення інвентаризації та скликання постійної інвентаризаційної комісії); план звітності (планується як зовнішня, так і внутрішня звітність за нерезидентами); план технічного оформлення обліку (вибір форми ведення бухгалтерського обліку).

Вважаємо за необхідне доповнити заходи щодо удосконалення організації ЗЕД та аналізу ефективності зовнішньоекономічних операцій на підприємстві обрахунком таких показників:

- 1) абсолютних (обрахунок обсягу експорту, обсягу імпорту, обсягу накладних витрат на експорт/імпорт, середнього залишку коштів, кількості отриманих рекламаций, суми рекламаций, кількості задоволених рекламаций, обсягу використання торговельної марки фірми, обсягу експорту нових товарів);
- 2) відносних (оцінка індексу вартості, індексу фізичного обсягу, індексу ціни, індексу кількості; коефіцієнтів виконання зобов'язань з експорту та імпорту: за вартістю, за фактичним обсягом, за ціною; середньої тривалості обороту експортної (імпортної) операції);
- 3) показників структури (обрахунок товарної структури експорту або імпорту, географічної структури експорту або імпорту, структури накладних витрат на експорт або імпорт);
- 4) показників ефективності (оцінка валютної ефективності експорту/імпорту, ефективності експорту/імпорту, середньої тривалості обороту експортної (імпортної) операції, коефіцієнтів віддачі коштів від експортних/імпортних операцій, ефективності експорту/імпорту) [4].

На сьогодні багато національних підприємств здійснює ЗЕД, проте ефективність таких операцій є доволі низькою. Тому запропоновано використовувати зазначені пропозиції для удосконалення організації ЗЕД на підприємстві та запоруки успішної стратегії.

Список використаних джерел: 1. *Про зовнішньоекономічну діяльність* [Електронний ресурс] : Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>. 2. *Карпенко М. О.* Удосконалення організації зовнішньоекономічної діяльності підприємства / М. О. Карпенко, О. В. Захарченко // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. – 2010. – № 26. 3. *Орлик І. О.* Проблеми та пріоритети розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств торгівлі України / І. О. Орлик // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.2. – С. 216–221. 4. *Зовнішньоекономічна діяльність підприємств* : навчальний посібник / за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової, І. Ю. Сіваченка. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 792 с. 5. *Організація бухгалтерського обліку* : навчальний посібник / за ред. В. С. Леня – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 696 с.

УДК 657

В. В. Гливенко, канд. екон. наук, доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування і аудиту

Г. С. Пугач, магістр

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Ключові слова: облік, витрати, національні стандарти бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку.

На будь-якому підприємстві, зокрема сільськогосподарському, облік повинен забезпечити надання достовірних даних про результати діяльності, оцінка яких здійснюється за допомогою фінансового обліку. Правильна організація бухгалтерського обліку витрат здійснює вплив не тільки на собівартість, а і на результати діяльності підприємств. Тому система бухгалтерського обліку витрат тісно взаємопов'язана із нормативно-правовим забезпеченням.

Удосконалення нормативно-правового забезпечення обліку в цілому і витрат зокрема, надасть можливість створення більш привабливого інвестиційного клімату, що у подальшому призведе до створення нових робочих місць, збільшення обсягів експорту та наповнення бюджету країни.

Питання нормативно-правового забезпечення обліку витрат досліджували багато вітчизняних та зарубіжних учених, зокрема: П. Й. Атамас, С. Ф. Голов, Л. В. Гуцаленко, В. С. Лень, Л. К. Сук, Д. Фостер, М. Г. Чумаченко та інші. Основними питаннями, які висвітлювали науковці, були: вивчення та аналіз чинної законодавчо-нормативної бази обліку витрат та порівняння з колишньою; з'ясування проблем при використанні нормативних актів тощо. Проте слід зазначити, що вказані питання потребують подальшого дослідження.

Нормативне регулювання бухгалтерського обліку в сільськогосподарській галузі України здійснюється органами, що мають на це відповідні повноваження, зокрема [1]: Верховною Радою України – шляхом прийняття законів та постанов; Президентом України – переважно у формі указів щодо визначення напрямів інвестиційної політики на певний період; Кабінетом Міністрів України – прийняттям постанов, що регулюють на підставі відповідних законів певний вид відносин у сільськогосподарській сфері; уповноваженими органами держави (Міністерство аграрної політики України) – у формі відомчого регулювання в межах наданих їм повноважень; органами місцевого самоврядування – відповідно до делегованих державою повноважень у цій сфері; місцевими державними адміністраціями – згідно зі своєю компетенцією, що визначається відповідними законодавчими актами.

Кожна галузь економіки має свої особливості щодо відображення операцій у бухгалтерському обліку. Це можуть бути як значні, так і незначні відмінності, але в них потрібно орієнтуватися і знати, як правильно відобразити кожну господарську операцію на підприємстві. Сільськогосподарська галузь не є винятком. З цією метою вищенаведені орга-